

Elżbieta Sobczak

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

OCENA DYSPROPORCJI MIĘDZYREGIONALNYCH JAKO PODSTAWA INFORMACYJNA KSZTAŁTOWANIA POLITYKI REGIONALNEJ UNII EUROPEJSKIEJ

1. Wstęp

Globalizacja wyzwała procesy wzrostu dysproporcji rozwojowych w układzie zarówno międzynarodowym, jak i międzyregionalnym, prowadzi do powstawania krajów czy regionów wygrywających i przegrywających. Regiony konkurencyjne, lepiej powiązane ze światem zewnętrznym, stanowią atrakcyjny rynek dla przedsiębiorstw dokonujących ekspansji zewnętrznej. Istnieją jednak regiony cechujące się przestarzałą strukturą gospodarczą, niedorozwojem infrastruktury technicznej i społecznej, nie potrafiące dostosować się do zmieniającego się otoczenia zewnętrznego i wyzwań globalizacji. Regiony takie, skazane na marginalizację, powinny stanowić przedmiot zainteresowania polityki regionalnej prowadzonej na szczeblach regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym (np. polityka regionalna Unii Europejskiej).

Wyraźne zróżnicowania międzyregionalne implikują piętrzące się problemy dotyczące sfery zarówno społeczno-gospodarczej, jak i politycznej. Ich występowanie i znaczący charakter skłoniły Unię Europejską do zainteresowania się polityką regionalną. Obecnie koniecznością stało się kreowanie polityki regionalnej, prowadzącej do redukcji dysproporcji między regionami i ograniczenia zacofania regionów najbardziej słabych. Fundusze strukturalne stanowią podstawowe narzędzia jej realizacji.

Uznano, że zbyt duże zróżnicowania regionalne są niekorzystne nie tylko dla Unii Europejskiej, ale i dla krajów członkowskich ją tworzących. Wyzwaniem dla polityki regionalnej UE jest zatem wzrost poziomu spójności wewnętrznej. Istotne znaczenie dla podejmowania skutecznych działań w tym zakresie mają informacje statystyczne i analizy porównawcze umożliwiające ocenę istniejących dysproporcji międzyregionalnych.

Celem tego opracowania jest identyfikacja zróżnicowań międzyregionalnych w jednostkach administracyjnych typu NUTS II, występujących w wybranych krajach nowo rozszerzenia Unii Europejskiej – w Republice Czeskiej, Polsce, na Węgrzech i w Słowacji. Pozostałych krajów z tej grupy nie uwzględniono, ponieważ nie jest możliwa identyfikacja dysproporcji wewnątrz krajowych ze względu na pokrywanie się podziałów na obszary NUTS I i NUTS II.

Jako kryteria oceny dysproporcji międzyregionalnych wykorzystano następujące czynniki tworzące tzw. romb przewagi konkurencyjnej, zaproponowane przez M.E. Portera [Porter 2001, s. 260-265]:

- 1) czynniki produkcji,
- 2) warunki popytu,
- 3) klimat społeczno-gospodarczy,
- 4) sektory pokrewne i wspomagające.

Każdemu z czynników przyporządkowano bardziej szczegółowe kategorie i mierniki, których dobór został całkowicie uwarunkowany dostępnością porównywalnych danych statystycznych, pochodzących z bazy danych Eurostatu. Zakres czasowy badań obejmuje lata: 2001, 2002 lub 2003, w zależności od dostępności danych. Dołożono starań, aby informacje statystyczne cechowała jak największa aktualność.

2. Zróżnicowania międzyregionalne ze względu na czynniki produkcji

Współcześnie wśród uwarunkowań produkcji dominujące znaczenie odgrywa kapitał ludzki, na który składają się kwalifikacje siły roboczej oraz innowacje związane z tworzeniem, rozprzestrzenianiem i zastosowaniem wiedzy.

Potencjał innowacyjny kapitału ludzkiego scharakteryzowano za pomocą następujących mierników:

- X_1 – udział osób z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo (w %),
- X_2 – udział zatrudnionych w działalności badawczo-rozwojowej w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo (w %).

Pomiaru uwarunkowań tworzenia wiedzy dokonano, wykorzystując następującą zmienną:

- X_3 – udział wydatków na działalność badawczo-rozwojową w PKB (w %).

Podstawowe parametry charakteryzujące wewnątrz krajowe zróżnicowania regionalne dotyczące zmiennych X_1 , X_2 i X_3 zestawiono w tabelach 1-3.

Szybkie i umiejętne wykorzystanie zdobyczy rewolucji technologicznej stanowi podstawę rozwoju społeczeństwa informacyjnego, w którym „jakość życia, jak również perspektywy zmian społecznych i rozwoju gospodarczego zależą w coraz większym stopniu od informacji i stopnia jej wykorzystania” [Martin 1988].

Tabela 1. Parametry opisowe udziału osób z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo w 2003 r. (w %)

Regiony	Minimalna wartość (1)	Maksymalna wartość (2)	(1)/(2)	Średnia krajowa	S	V (w %)	Liczba regionów o wartościach mniejszych od średniej krajowej
Czeskie	7,0 Severozápad	27,1 Praha	3,9	12,7	6,2	48,6	5 z 8
Węgierskie	14,0 Dél-Alföld	25,7 Közép- -Magyarország	1,8	18,1	4,2	23,0	6 z 7
Polskie	13,5 Warmińsko- -mazurskie	20,3 Mazowieckie	1,5	15,8	1,7	10,5	13 z 16
Słowackie	10,1 Západné Slovensko	26,2 Bratislavský	2,6	12,4	7,9	63,6	3 z 4

S – odchylenie standardowe, V – współczynnik zmienności.

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z Eurostatu.

Tabela 2. Parametry opisowe udziału zatrudnionych w działalności badawczo-rozwojowej w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo w 2002 r. (w %)

Regiony	Minimalna wartość (1)	Maksymalna wartość (2)	(1)/(2)	Średnia krajowa	S	V (w %)	Liczba regionów o wartościach mniejszych od średniej krajowej
Czeskie	0 Střední Čechy	1,1 Praha	–	0,4	0,4	100,6	6 z 8
Węgierskie	0,3 Nyugat-Dunántúl	1,0 Közép- -Magyarország	3,4	0,7	0,3	40,4	4 z 7
Polskie	0,2 Podkarpackie	1,0 Małopolskie	5,6	0,5	0,2	40,9	12 z 16
Słowackie	0,2 Západné Slovensko	1,5 Bratislavský	7,7	0,4	0,6	146,0	3 z 4

S – odchylenie standardowe, V – współczynnik zmienności.

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z Eurostatu.

Tabela 3. Parametry opisowe udziału wydatków na działalność badawczo-rozwojową w PKB w 2002 r. (w %)

Regiony	Minimalna wartość (1)	Maksymalna wartość (2)	(1)/(2)	Średnia krajowa	<i>S</i>	<i>V</i> (w %)	Liczba regionów o wartościach mniejszych od średniej krajowej
Czeskie	0,3 Severozápad	3,5 Střední Čechy	14,0	1,2	1,0	83,5	6 z 8
Węgierskie	0,3 Észak-Magyarország	1,5 Közép-Magyarország	5,6	1,0	0,4	39,3	6 z 7
Polskie	0,1 Świętokrzyskie	1,3 Mazowieckie	17,9	0,6	0,3	50,5	13 z 16
Słowackie	0,3 Východné Slovensko	0,9 Bratislavský	2,9	0,6	0,3	45,8	3 z 4

S – odchylenie standardowe, *V* – współczynnik zmienności.

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z Eurostatu.

Jako informacyjne można określić społeczeństwo regionu, w którym istnieje taki poziom techniki informatycznej i telekomunikacji, który stwarza jego mieszkańcom techniczne, ekonomiczne i edukacyjne warunki powszechnego wykorzystywania informacji w procesach ekonomicznych, a także w innych aspektach życia zawodowego i społecznego. Niestety, żaden z potencjalnych mierników rozwoju społeczeństwa informacyjnego, np. dostępność Internetu, poziom komputeryzacji, rozwój telefonii komórkowej, nie jest publikowany w przekroju regionów NUTS II. Dostępność tego typu informacji ogranicza się jedynie do poziomu krajów.

Wysokiej jakości infrastruktura transportowa umożliwia stosowanie zaawansowanych technik logistycznych [Porter 2001] oraz dużą mobilność komunikacyjną kadry przedsiębiorstwa [Gorzelałak, Jałowiecki 2000, s. 7-24], może zatem być traktowana jako czynnik produkcji. Niestety, tego rodzaju dane statystyczne również są niedostępne.

Największe dysproporcje ze względu na udział ludności z wykształceniem wyższym, czynnej zawodowo, mierzone współczynnikiem zmienności, cechowały regiony słowackie (63,6%), a następnie czeskie (48,6%). Natomiast najmniejsze zróżnicowanie wystąpiło w regionach polskich (10,5%).

We wszystkich analizowanych krajach regionami o najwyższych wartościach tego wskaźnika były regiony metropolitarne. Największe dysproporcje, jeśli chodzi o relacje maksymalnego udziału ludności z wyższym wykształceniem do minimalnego, wystąpiły w regionach czeskich, gdzie wyniosły prawie 4:1. Natomiast najmniejsze dysproporcje odnotowano w regionach polskich (1,5:1). We wszystkich krajach zdecydowanie przeważały regiony o wartościach mniejszych od średniej krajowej.

Dysproporcje międzyregionalne ze względu na udział zatrudnionych w działalności badawczo-rozwojowej w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo, mierzone

współczynnikiem zmienności, cechowała znacznie większa intensywność. Największe dysproporcje wystąpiły w regionach słowackich (146%), następnie czeskich (100,6%). Zróżnicowanie regionów polskich i węgierskich było zbliżone i wynosiło ponad 40%. Maksymalny udział zatrudnionych w sektorze B+R w Polsce miało woj. małopolskie, w pozostałych krajach były to regiony, na terenie których znajdują się stolice państw. Charakterystyczne jest, że w regionie Střední Čechy nie odnotowano w ogóle zatrudnionych w działalności B+R. Również we wszystkich krajach przeważają regiony, w których wartość tego wskaźnika jest mniejsza od średniej krajowej.

Jeśli chodzi o nakłady na działalność badawczo-rozwojową, to okazuje się, że w % PKB zdecydowanie najbardziej zróżnicowane są regiony czeskie (83,5%), następnie polskie (50,5%). Relacje maksymalnej do minimalnej wartości tego wskaźnika cechują się największą wartością w Polsce (prawie 18:1). Maksymalna wartość tego wskaźnika wystąpiła w regionach stołecznych, wyjątek stanowi czeski region Střední Čechy. We wszystkich krajach przeważały regiony o wartościach miernika niższych od średniej krajowej.

3. Warunki popytu jako kryterium oceny dysproporcji międzyregionalnych

Wśród uwarunkowań popytu szczególne znaczenie, poza jego rozmiarami, ma jakość zdeterminowana wzorcami konsumpcyjnymi i siłą nabywczą mieszkańców regionu [Strahl 2002, s. 41-51]. W tabeli 4 zestawiono wartości parametrów opisowych kolejnego miernika, jakim jest:

X_4 – rozporządzalny dochód gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w PPCS (*purchasing power consumption standards*).

Podstawowe dochody gospodarstw domowych obejmują dochody z pracy, z tytułu własności oraz samozatrudnienia. W gospodarce rynkowej mechanizm redystrybucji państwowej sprawia, że mogą być one powiększane o wartość świadczeń społecznych i transferów, pomniejszane zaś o podatki od dochodu i posiadanego majątku, składki na ubezpieczenia społeczne i koszty transferów.

Rozporządzalne dochody gospodarstw domowych to kwota pozostająca do dyspozycji po zrealizowaniu wymienionych transakcji. Określa ona siłę nabywczą ludności i może być traktowana jako identyfikator zamożności mieszkańców regionu.

Tabela 4. Parametry opisowe wartości rozporządzalnego dochodu gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w PPCS w 2001 r.

Regiony	Minimalna wartość (1)	Maksymalna wartość (2)	(1)/(2)	Średnia krajowa	S	V (w %)	Liczba regionów o wartościach mniejszych od średniej krajowej
Czeskie	6096,5 Severozápad	10025,1 Praha	1,6	6856,8	1291,5	18,8	6 z 8
Węgierskie	4860,1 Észak-Alföld	8465,6 Közép- -Magyarország	1,7	6554,7	1277,4	19,5	3 z 7
Polskie	4589,1 Podkarpackie	7432,7 Mazowieckie	1,6	5853,9	774,7	13,2	11 z 16
Słowackie	5038,3 Východné Slovensko	8455,7 Bratislavský	1,7	5641,8	1600,1	28,4	3 z 4

S – odchylenie standardowe, V – współczynnik zmienności.

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z Eurostatu.

Do regionów najbardziej zróżnicowanych ze względu na zamożność mieszkańców należą regiony słowackie, jednakże stopień tego zróżnicowania jest zdecydowanie mniejszy niż w przypadku poprzednich mierników (28,4%). Podobnie relacja regionu najzamożniejszego do regionu o najmniejszym dochodzie rozporządzalnym na 1 mieszkańca była we wszystkich krajach zbliżona i wynosiła od 1,6:1 do 1,7:1. Najzamożniejsze we wszystkich krajach okazały się regiony stołeczne.

4. Klimat społeczno-gospodarczy jako determinant dysproporcji regionalnych

Na klimat społeczno-gospodarczy składają się warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz warunki życia w danym regionie. Odgrywają one rolę dodatkowych zachęt dla przedsiębiorstw poszukujących atrakcyjnych rynków zagranicznych. Korzystny klimat sprzyjający prowadzeniu działalności gospodarczej jest tworzony przez sieć instytucji wspomagających biznes, zlokalizowanych w danym regionie. Relatywnie wysoka jakość życia w regionie kreuje dogodne warunki do pozyskania kadry o najwyższych kwalifikacjach. Znaczenie mają tutaj warunki mieszkania i wypoczynku oraz tzw. uroda pejzażu, czyli walory środowiska naturalnego [Gorzelał, Jałowiecki 2000, s. 7-24].

Dobrano po jednym mierniku opisującym odpowiednio klimat społeczny i gospodarczy w regionach:

X_5 – stopa bezrobocia w %,

X_6 – udział zatrudnionych w sektorze pośrednictwa finansowego, obsłudze nieruchomości i usług związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w ogólnej liczbie zatrudnionych (w %).

Odpowiednie informacje są zawarte w tabelach 5 i 6. Największe zróżnicowanie ze względu na stopę bezrobocia cechuje regiony czeskie (45,8%), a następnie słowackie (37,8%). Relacje maksymalnej do minimalnej wartości tego miernika wynoszą w tych krajach ponad 3:1. Regionem o najniższej stopie bezrobocia jest w Polsce woj. lubelskie, w pozostałych zaś krajach są to regiony stołeczne. Niskie wartości stopy bezrobocia świadczą o dobrym klimacie społecznym dla działalności gospodarczej. Zdecydowanie największa stopa bezrobocia wystąpiła w polskim regionie dolnośląskim (26%) i słowackim regionie Východné Slovensko (21,8%).

Tabela 5. Parametry opisowe stopy bezrobocia w 2003 r. (w %)

Regiony	Minimalna wartość (1)	Maksymalna wartość (2)	(1)/(2)	Średnia krajowa	S	V (w %)	Liczba regionów o wartościach mniejszych od średniej krajowej
Czeskie	4,2 Praha	14,8 Moravskoslezsko	3,5	7,8	3,6	45,8	5 z 8
Węgierskie	4,0 Közép- -Magyarország	9,7 Észak- -Magyarország	2,4	5,9	2,1	34,9	3 z 7
Polskie	16,0 Lubelskie	26,0 Dolnośląskie	1,6	19,6	3,3	16,7	8 z 16
Słowackie	7,1 Bratislavský	21,8 Východné Slovensko	3,1	17,6	6,7	37,8	2 z 4

S – odchylenie standardowe, V – współczynnik zmienności.

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z Eurostatu.

Ze względu na klimat gospodarczy największą zmiennością dla biznesu cechują się regiony słowackie (68,9%) i czeskie (57,2%). Najkorzystniejsze pod tym względem warunki występują w regionach stołecznych wszystkich badanych krajów. Relacje wartości maksymalnej do minimalnej analizowanego wskaźnika kształtują się podobnie (ok. 3:1).

Tabela 6. Parametry opisowe udziału zatrudnionych w sektorze pośrednictwa finansowego, obsłudze nieruchomości i usługach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w ogólnej liczbie zatrudnionych w 2002 r. (w %)

Regiony	Minimalna wartość (1)	Maksymalna wartość (2)	(1)/(2)	Średnia krajowa	S	V (w %)	Liczba regionów o wartościach mniejszych od średniej krajowej
Czeskie	5,0 Střední Morava	17,9 Praha	3,6	7,6	4,3	57,2	7 z 8
Węgierskie*	4,3 Dél-Alföld	13,0 Közép-Magyarország	3,0	7,4	3,1	41,7	6 z 7
Polskie	4,3 Świętokrzyskie	12,5 Mazowieckie	2,9	8,1	2,2	27,5	10 z 16
Słowackie	6,0 Středné Slovensko	17,9 Bratislavský	3,0	8,5	5,8	68,9	3 z 4

S – odchylenie standardowe, V – współczynnik zmienności.

* Dane dla regionów węgierskich pochodzą z 2001 r.

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z Eurostatu.

We wszystkich krajach zdecydowanie przeważają regiony, w których udział zatrudnionych w sektorze pośrednictwa finansowego, obsłudze nieruchomości i usługach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej jest mniejszy od średniej krajowej.

5. Sektory pokrewne i wspomagające – identyfikator różnicowań międzyregionalnych

Ostatnim czynnikiem przewagi konkurencyjnej regionu są tzw. sektory pokrewne i wspomagające. Ich znaczenie wynika z traktowania regionu konkurencyjnego jako obszaru, w którym współcześnie kształtuje się silny układ powiązań sieciowych [Markowski 2004]. Występuje on w miejscach szczególnej koncentracji działalności gospodarczej, różnego rodzaju instytucji, mieszkańców oraz innych form aktywności, co jest w sposób naturalny związane z urbanizacją, metropolizacją, przedsiębiorczością regionalną itd.

Jedynym dostępnym miernikiem potencjału gospodarczego regionu, wynikającym m.in. z funkcjonowania na jego terenie różnych firm reprezentujących sektory pokrewne i wspomagające, okazała się następująca zmienna (por. tab. 7):

X_7 – udział PKB na 1 mieszkańca w średniej krajów UE w PPS.

W tym przypadku dużym zróżnicowaniem cechują się regiony słowackie (75,5%) i czeskie (50,5%). Największą wartość miernika mają regiony stołeczne wszystkich krajów. Relacje wartości maksymalnej do minimalnej kształtują się na poziomie od 2,2:2 w regionach polskich do 3,1:1 w regionach słowackich.

Tabela 7. Parametry opisowe udziału PKB na 1 mieszkańca w średniej krajów UE w 2002 r. w PPS

Regiony	Minimalna wartość (1)	Maksymalna wartość (2)	(1)/(2)	Średnia krajowa	S	V (w %)	Liczba regionów o wartościach mniejszych od średniej krajowej
Czeskie	52,4 Střední Morava	152,8 Praha	2,9	67,6	34,2	50,5	7 z 8
Węgierskie	37,3 Észak-Magyarország	96 Közép-Magyarország	2,6	58,6	21,0	35,9	5 z 7
Polskie	32 Lubelskie	69,5 Mazowieckie	2,2	45,6	9,2	20,2	12 z 16
Słowackie	38,7 Východné Slovensko	119,7 Bratislavský	3,1	51,3	38,7	75,5	3 z 4

S – odchylenie standardowe, V – współczynnik zmienności,

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z Eurostatu.

Regionami o zdecydowanie najmniejszym potencjale (wartość średniej krajowej) są regiony polskie, o największym zaś – czeskie. W zdecydowanej większości regionów wartość wskaźnika jest niższa od średniej krajowej.

6. Podsumowanie

Na podstawie analizy przyjętych mierników przewagi konkurencyjnej regionów można wnioskować, że dysproporcje międzyregionalne w każdym z analizowanych krajów są znaczące. Jednak zdecydowanie największe zróżnicowanie mierzone współczynnikiem zmienności wystąpiło w regionach słowackich i czeskich.

Udział zatrudnionych w działalności badawczo-rozwojowej zdecydowanie najbardziej różnicuje regiony słowackie (146%) i czeskie (100,6%).

Zdecydowanie najmniejsze dysproporcje międzyregionalne zaobserwowano w warunkach popytu, mierzonych dochodem rozporządzalnym gospodarstw domowych na 1 mieszkańca. Współczynnik zmienności w żadnym z analizowanych krajów nie przekroczył 30%. Podobnie w przypadku klimatu społecznego, którego miernikiem była stopa bezrobocia. Wewnątrz krajowe zróżnicowanie mierzone współczynnikiem zmienności nie przekroczyło progu 50%.

Regionami najbardziej konkurencyjnymi okazały się, jak można było oczekiwać, regiony stołeczne każdego z badanych krajów.

Wzrost poziomu spójności wewnętrznej krajów nowego rozszerzenia nadal musi pozostać podstawową misją i ważnym zadaniem Unii Europejskiej. Dla kształtowania po-

lityki regionalnej istotne znaczenie nadal będą miały studia badawcze dotyczące dysproporcji międzyregionalnych występujących we wszystkich krajach członkowskich. Należałoby również oczekiwać możliwości rozszerzenia zakresu tego typu badań w miarę dalszego rozwoju zasobów informacji statystycznych Eurostatu, dla których jednostkami badawczymi są regiony NUTS II i NUTS III.

Literatura

- Bossak J. W., *Międzynarodowa zdolność konkurencyjna kraju i przedsiębiorstw. Wyzwania dla Polski na progu XXI wieku*, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej, Warszawa 2004.
- Brdulak H., *Rola innowacyjności w budowaniu przewagi konkurencyjnej*, [w:] *Wspólna Europa. Innowacyjność w działalności przedsiębiorstw*, red. H. Brdulak, T. Gołębiowski, Wydawnictwo DiŃin, Warszawa 2003, s. 15-28.
- Gorzela G., Jałowiecki B., *Konkurencyjność regionów*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2000 nr 1, s. 7-24.
- Gorzela G., Olechnicka A., *Innowacyjny potencjał polskich regionów*, [w:] *Wiedza a wzrost gospodarczy*, red. L. Zienkowski, Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa 2003, s. 122-152.
- Klasik A., *Analiza konkurencyjności i strategii konkurencyjne miast*, [w:] *Konkurencyjność miast i regionów Polski Południowo-Zachodniej*, red. nauk. R. Broszkiewicz, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej nr 821, Wrocław 1999.
- Lubiński M., *Konkurencyjność gospodarki, pojęcie i sposób mierzenia*, [w:] *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki Polski – uwarunkowania i perspektywy, Raporty. Studia nad konkurencyjnością*, IRiSS, Warszawa 1995.
- Markowski T., *Konkurencyjność i innowacyjność polskich regionów wobec akcesji do UE*, www.fundusze-strukturalne.gov.pl, 2004.
- Martin W.J., *The Information Society*, Aslib, London 1988.
- Porter M.E., *Porter o konkurencji*, PWE, Warszawa 2001.
- Porter M.E., *Strategia konkurencji. Metody analizy sektorów i konkurentów*, PWE, Warszawa 1998.
- Smętowski M., *Przedsiębiorstwo zagraniczne w otoczeniu lokalnym*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2000 nr 4, s. 87-103.
- Strahl D., *Klasyfikacja regionów Polski ze względu na poziom konkurencyjności na tle regionów Wielkiej Brytanii*, [w:] *Taksonomia 9. Klasyfikacja i analiza danych – teoria i zastosowania*, red. K. Jajuga, M. Waleśiak, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej nr 942, Wrocław 2002, s. 41-51.
- Wspólna Europa, innowacyjność w działalności przedsiębiorstw*, red. H. Brdulak, T. Gołębiowski, Wydawnictwo DiŃin, Warszawa 2003.

THE ASSESSMENT OF INTERREGIONAL DISPROPORTIONS AS AN INFORMATIONAL BASIS FOR DEVELOPING THE EUROPEAN UNION REGIONAL POLICY

Summary

The objective of the hereby study is to identify interregional disproportions occurring in the Czech Republic, Poland, Hungary, and Slovakia. NUTS II type of units makes up the reference point.

Measures describing production factors, living conditions, social and economic climate, as well as related and supporting sectors play the role of interregional diversification assessment criteria. The study is of empirical nature.